

STÄDER KLIMATANPASSAR SIG

2014-02-07

Av: WWF

Orkanen Katrina som drabbade New Orleans 2005, var den allvarligaste anläggningsolyckan i USA:s historia och en av de största naturkatastroferna. Foto: National Geographic Stock, Tyrone Turner/WWF.

New Orleans har inlett ett arbete med att skydda och återställa våtmarkerna i Mississippideltat för att öka motståndskraften mot översvämningar, orkaner och en höjd havsnivå till följd av klimatförändringarna. Abbotsford, en av Kanadas regnigaste städer, har anlagt en park med våtmarker för att skydda mot översvämningar. Och Stuttgart, Tyskland, har utifrån klimatkartor skapat strategiska gröna korridorer, som förbättrar luftkvaliteten, hindrar överhettning och förebygger effekterna av den globala uppvärmningen.

Det är några exempel på hur städer arbetar med klimatanpassning som finns att läsa på WWFs [Urban Solutions for a Living Planet](#) – en sajt med 100 inspirerande exempel från både små och stora städer i hela världen och inom hela spektrumet av hållbarhet. Projekten är indelade i 13 teman som utgår från mänskliga behov och ett av dem är [klimatanpassning](#).

Enorma risker kräver åtgärder

Klimatförändringarna medför enorma risker för människans försörjning och säkerhet. Världens urbana befolkning är särskilt utsatt för extrema väderfenomen som värmeböljor, översvämningar, stormar, jordskred och torkor, eftersom städerna ofta är placerade vid känsliga platser som vid kuster och floder, i sänkor och på bergssluttningar. När det internationella arbetet mot utsläpp av växthusgaser gått långsamt, och effekterna av klimatförändringarna redan börjat märkas, har många städer börjat anpassa sig till ett förändrat klimat.

Det märks inte minst i FNs globala kampanj [Making Cities Resilient](#), som med bara några år på nacken redan i slutet på 2013 hade engagerat mer än 1 600 städer. Kampanjen drivs av [UNISDR](#), FNs internationella strategi för minskning av katastrofrisker, och syftar till att få städer att förpliktiga sig att systematiskt minska risker för katastrofer. Enligt FN är det särskilt angeläget nu på grund av den globala uppvärmningen, som väntas kraftigt öka risken för väderrelaterade katastrofer.

Ett annat exempel är [Asian Cities Climate Change Resilience Network](#) (ACCCRN), ett nätverk av asiatiska städer, som med stöd av Rockefeller Foundation experimenterar med olika projekt för att öka även fattiga urbana miljöers förmåga att motstå, förbereda sig för och återhämta sig från effekter av klimatförändringarna. Nätverket startade 2008 med tio städer i Indien, Indonesien, Thailand och Vietnam, och har sedan utökats med ett tjugotal städer, bland annat några i Bangladesh och Filippinerna.

Klimatanpassning allt viktigare för städer

Att klimatanpassning börjat ta allt större utrymme i städernas hållbarhetsarbete syns även i den senaste rapporten från CDP Cities, där 110 städer deltog med information om utsläpp och hållbarhetsprogram. Av dem hade 78 städer planer för att öka motståndskraften mot klimatförändringarna. Till exempel hade 54 städer program för trädplantering och grönområden för att skydda mot värmeböljor, 30 hade dagvattensystem för att skydda mot översvämningar och 10 hade

vallar och andra system för att skydda mot effekterna av en stigande havsnivå. Carbon Disclosure Project är ett icke vinstdrivande företag som i många år byggt upp ett system för företag att på frivillig basis mäta, rapportera, hantera och dela miljöinformation, och som sedan 2011 också börjat arbeta med städer.

På Urban Solutions finns många exempel på klimatanpassning. Översvämningar hindras med hjälp av skydd av våtmarker, värmeböljor mildras med storskaliga trädplanteringar och gröna tak, och klimatanpassning integreras i markplaneringen genom skydd av viktiga grönområden och vattensamlingar. Klimatanpassning är ofta ett smart val för städer eftersom det ger flera positiva effekter: en uppgradering av stadens infrastruktur, byggnadsbestånd och grönområden som kan förbättra dess konkurrenskraft, livskvalitet, ekonomi och miljö.

- [New Orleans, USA](#), har inlett ett arbete med att skydda och återställa våtmarkerna i Mississippideltat för att öka motståndskraften mot översvämningar, orkaner och en höjd havsnivå. Det är en omsvängning från den tidigare taktiken, som enbart förlitat sig på fördämningar och flodvallar, och som visade sig inte räcka till under orkanen Katrina 2005, den allvarligaste anläggningsolyckan i USA:s historia och en av de största naturkatastroferna. Forskning har visat att våtmarker spelar stor roll i skyddet mot översvämningar. En återställning av våtmarkerna i Mississippideltat skulle också innebära skydd av ekosystem vitala för hela regionen.
- [Abbotsford](#), en av Kanadas städer med mest nederbörd, blev en föregångare i arbetet med våtmarker när staden anlade The Fishtrap Creek Nature Park på 90-talet för att lösa allvarliga problem med avrinning, översvämningar och föroreningar, förvärrade av dåligt planerad stadsutbredning. Ett stort våtmarksområde byggdes upp runt en existerande bäck som omformades och förstörades. Parken tjänar också som rekreativ område och har ökat biodiversiteten i området genom att skydda hotade djur- och växtarter, bland annat två utrotningshotade fiskarter.
- [Auckland](#) är en av flera städer i bland annat Nya Zeeland som utvecklat en modell för hållbar stadsplanering: Low Impact Urban Design and Development (LIUDD). Den syftar till att skapa urbana miljöer som respekterar, konserverar och samarbetar med naturen, med lösningar som gröna tak, gröna korridorer, genomträngliga markmaterial och olika typer av biofilter – regnvattenträdgårdar och öppna dammar och diken för dagvatten. Aucklands gröna korridorer skyddar mot översvämningar, ökar den biologiska mångfalden och förbättrar stadsmiljön med gång- och cykelstråk.
- [Stuttgart](#) är en föregångare inom skyddet av grönytor. Med gröna ventilationskorridorer och byggstopp på strategiska platser har staden skyddat ett klimat med vindar som hindrar överhettning och förbättrar luftkvaliteten. Åtgärderna bygger på detaljerade lokala klimatkartor, som visar hur vindarna går, och förebygger lokalt effekterna av den globala uppvärmningen. Devisen för stadens markplan för 2010 är "urban – kompakt – grön". Mer än 60 procent av Stuttgarts yta är grönområden och mer än 39 procent är skyddade – mest i Tyskland och troligen i hela världen.
- [Chicago, USA](#), har under 2000-talet blivit en av världens ledande städer inom gröna tak med planteringar på mer än 450 byggnader och ett 20-tal företag på området. I stadens nya, ambitiösa klimatplan från 2008, sätts målet 6 000 gröna tak till 2020. Chicagos styrelse hoppas på det sättet bekämpa fenomenet Urban Heat Island Effect som staden har stora problem med. Det innebär också en anpassning till klimatförändringarna, som väntas föra med sig fler allvarliga värmeböljor.
- [Adelaide, Australien](#), har en ambitiös plan för att skydda staden mot torka, som förvärras av klimatförändringarna. Sedan 2004 är det obligatoriskt för alla hushåll att ha en tank för regnvatteninsamling och avloppsvatten återanvänds för bevattning inom jordbruket. Planen är en del av ett brett hållbarhetsprogram, som fått lovord från många håll, och bland annat omfattar transporter, energi, klimatanpassning, avfallshantering, vattenhantering, grönområden och biodiversitet. Staden har i flera sammanhang nått en toppranking för urban livskvalitet.